

Fam. Hilsum, Langestraat 24.

Margaretha Hilsum-van Dantzig woont als de oorlog uitbreekt op een bovenwoning , Langestraat 24.

Haar man Mozes is in 1939 of iets eerder overleden. Ze woont daar met haar zoon Maurits, (geb. 1907), die gemengd gehuwd is met Hendrica Beuckens. Zij hebben twee kinderen, Marja (geb. 1934) en Annita (geb. 1938).

In 1941 worden regelmatig ramen ingegooid bij joodse inwoners. Niet duidelijk is wie dat doet en de politie maakt er geen werk van. Halverwege december werden de ruiten ingegooid van de fam. Hilsum. Maurits Hilsum is directie secretaris bij de chemische fabriek, voormalig Servo. In dezelfde straat, een paar huizen verderop bevindt zich een NSB café. Daar ontstaat 's avonds een rel en Maurits en zijn vrouw kijken vanaf het balkon wat er gaande is. De zoon van de café eigenaar, gehuld in het donkere uniform van de WA*, trapt tegen hun deur en vernielt met het deksel van een vuilnisemmer de ruitjes in de deur. Het slot van de deur is verbogen maar hij blijft dicht. De zoon schreeuwt: Tuig, ga naar binnen vuile jood, anders sla ik nog meer ramen in. Hilsum concludeert nu wie er steeds ruiten ingooit in Delden.

Op 8 april 1943 moeten nog 10 joden volgens een opgestelde lijst uit Delden op transport gesteld. Hier staat Maurits niet op omdat hij gemengd gehuwd is.

Margaretha motiveert haar vertrek: Ik ga omdat mijn zoon anders problemen krijgt. Bij de voorbereiding voor haar vertrek koopt ze nog kousen in de winkel van Fenna Goorhuis aan de Molenstraat. Die kan ik dan in een wastafel wassen, zegt ze. Fenna zegt daar niets over, maar ervaart dat als schokkend omdat zij andere verwachtingen heeft.

Toen Margaretha op 10 april met de trein vertrok heeft haar kleindochter Annita vanuit de kleuterschool nog naar de trein gezwaaid. Zij was toen 5 jaar en de kleuterschool bevond zich toen naast het spoor in Delden.

Margaretha vertrekt met de overige 9 joden op 10 april naar Vught in Brabant en komt via Westerbork in Sobibor terecht, waar ze wordt vergast op 30 april 1943.

Bron:

De Joodse gemeenschap en synagoge in Delden door Peter Kooij.

Tubantia, donderdag 26 september 2019

*** De WA**

In november 1932 wordt de WA (Weerbaarheidsafdeling) van de NSB opgericht. De WA is bedoeld om leider Anton Mussert te beschermen tegen aanvallen van politieke tegenstanders. Leden van de WA zijn officieel ongewapend, maar treden vaak op als paramilitaire knokploegen in de Joodse wijken. Vanwege hun zwarte uniformen worden leden van de WA ook wel 'zwarthemden' genoemd. Veel leden van de WA zijn ook aangesloten bij het collaborerende Vrijwilligerslegioen Nederland, bij de Landstorm of bij de Landwacht.